

JAZZ GLAZBA-uvod

Glazbena umjetnost 4. gimnazije
Ivana Pekas, prof.

- pojam prihvaćen 1917. god kada je nastala prva snimka Original Dixieland Jazz Banda
- na jazz se plesalo
- dvadesetih godina sve više jazz glazbenika odlazi iz New Orleansa
- nova središta jazza: Chicago i New York

Osnovna značajka:

IMPROVIZACIJA

- Najviše pridonosi svježini i spontanosti jazz glazbe
- Obično ima oblik teme s varijacijama
- Tema: najčešće popularna pjesma od 32 takta
- Improvizator varira temu mijenjajući joj visinu i ritam
- Harmonijski uzorak ostaje isti – temelj jazz improvizacije
- Može biti pojedinačna ili skupna

IZVOĐAČKI SASTAVI

COMBO: manja grupa, od 2 do 8 svirača

BIG BAND: veliki sastav od 10 do 15 svirača

- Temelj izvođačkog sastava: ritam sekcija (glasovir, udaraljke, kontrabas ili bas gitara)
- Solistička glazbala: truba, saksofon (sopran, alt, tenor, bariton), glasovir, klarinet, trombon
- Više se ističu puhači i udaraljke, manje gudači
- Limeni puhači stavraju različite boje korištenjem sordina (prigušivača)

RITAM

- Sinkopirani ritam
- Swing
- Često izvođenje tonova prije ili poslije dobe
- Usporavanje i ubrzavanje ritamskih figura
- Zapisani ritam: samo okvirno
- Razvijanjem improvizacije, ritam je slobodniji i složeniji

Metar: četverodoban, s čestim naglascima na lake dobe (drugu i četvrtu)

MELODIJA

- Fleksibilna
- Tonska građa: durska ljestvica sa sniženim 3., 5., 7.stupnjem

Dirty tones (nečisti tonovi):

- postizanje individualnosti zvuka
- Česta upotreba vibrata i glisanda

HARMONIJA

- Osnovne harmonijske funkcije

POČECI JAZZA

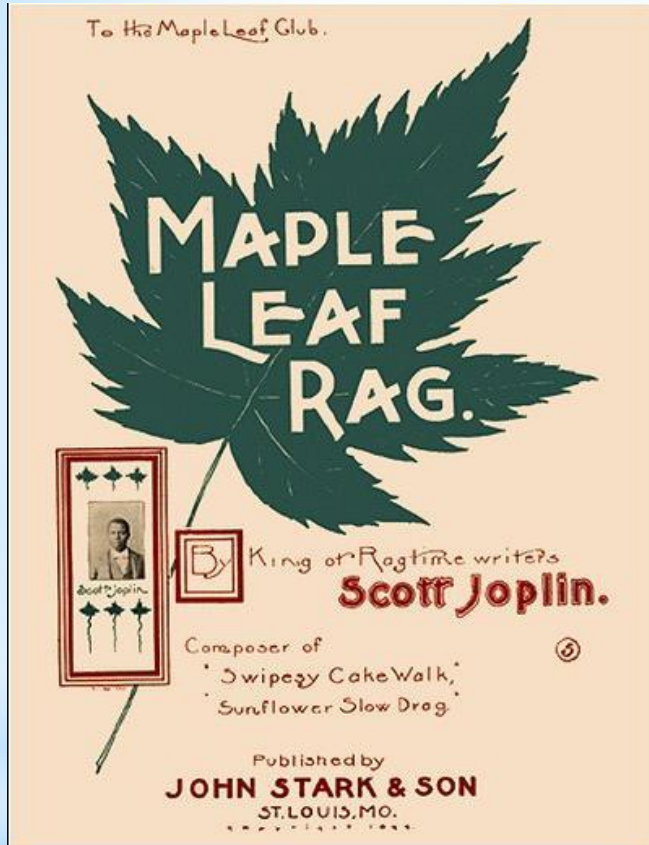
- pjesme crnih robova koji su radili na plantažama pamuka
- Afroamerikanci pjevali radne, duhovne pjesme (spirituals) i blues
- Pjesme izvodili nepismeni glazbenici
- Jedan od važnih korijena jazza je i *ragtime*
- Bijeli Amerikanci- puhački orkestri i tradicijske pjesme, plesovi, koračnice i himne

SPIRITUAL

- Duhovna pjesma Afroamerikanaca s juga Amerike
- 1865. proširila se i na sjeverne države
- Tradicija europskih crkvenih pjesama s tradicijom Afroamerikanaca
- Izražavali svoju tugu, probleme i nadu
- Izvodile se za vrijeme bogoslužja s puno zanosa
- Od 1920. – nove duhovne pjesme: *gospel*

RAGTIME

- Nastao kada i blues
- Stil glasovirske glazbe koji su razvili afroamerički pijanisti
- U dvodobnoj mjeri, umjerenog tempa
- *Ragged time* (izlomljeni takt) – odnosi se na uzastopni sinkopirani ritam
- Na prijelazu stoljeća popularnost ragtimea su širili putujući afroamerički pijanisti svirajući po salunima, bordelima, plesnjacima
- Sinkopirane melodije, stalan metarski puls i pijanistički stil važni za nasljedstvo jazza

BLUES

- jedno od najvažnijih izvorišta jazza
- Potištenost, loše raspoloženje, tuga
- Vokalni blues: osoban, osjećajan način pjevanja
- Poseban stil izvedbe: dirty tones
- 19.st.: izvodio se najčešće uz pratnju gitare ili bendža
- 20.st.: postaje popularan
- Osnovna cjelina: strofa koja sadrži 12 taktova u četverodobnoj mjeri
- Solistička i instrumentalna pratnja: *call and response*

JAZZ
IT UP A
LITTLE

Prijedlog za slušanje:

gospel: Joshua fit the battle of jericho

regtime: Scott Joplin: The entertainer

blues: Billie Holiday: Stormy weather